

دستور آیت الله مروی در حاشیه بازدید از روند بافت فرش‌های رواق امیرالمؤمنین(ع) در روز کارآفرینی

ایجاد هزار فرصت شغلی برای رونق صنعت فرش دستباف توسط آستان قدس رضوی

تولیت آستان قدس رضوی از ایجاد هزار فرصت شغلی جدید در فرش بافی آستان قدس رضوی تا سال آینده خبر داد. به گزارش آستان نیوز، آیت‌الله احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی روز گذشته و به مناسبت روز ملی کارآفرین، از روند بافت فرش‌های رواق امیرالمؤمنین(ع) در شرکت فرش آستان قدس رضوی بازدید کرد.

تولیت آستان قدس رضوی در این بازدید با تأکید بر اهمیت توسعه اشتغال در حوزه هنرهای اصیل ایرانی و ضرورت حمایت از فرش‌بافان اظهار کرد: هدف ما این است که سال آینده در چنین روزی، شاهد جذب و فعالیت حدود هزار نفر به‌صورت مستقیم در کارگاه‌های فرش بافی فرش دستباف آستان قدس رضوی باشیم. ایجاد این تعداد شغل، تنها به معنای اشتغال هزار نفر نیست؛ بلکه هزار خانواده از ثمرات این اقدام بهره‌مند خواهند شد و با احتساب اعضای خانواده‌ها، دامنه اثرگذاری این حرکت به چند هزار نفر خواهد رسید.

وی ادامه داد: علاوه بر آن، به‌صورت غیرمستقیم نیز افراد بسیاری در زنجیره تولید، تأمین مواد اولیه و خدمات مرتبط با این صنعت مشغول به کار خواهند شد. این اقدام علاوه بر حفظ یک هنر اصیل، به کارآفرینی و ایجاد اشتغال کمک خواهد کرد.

■ صیانت از فرش دستباف؛ پاسداری از میراث تمدنی و فرهنگی ایران

آیت‌الله مروی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه نگاه ما به فرش دستباف، پیش از آنکه نگاهی صرفاً اقتصادی و سوداگرانه باشد، باید نگاهی فرهنگی، هنری و تمدنی باشد، خاطر‌نشان کرد: فرش دستباف یکی از جلوه‌های برجسته هنر و تمدن ایرانی است؛ هنری که خاستگاه آن ایران بوده و سپس به دیگر نقاط جهان راه یافته است. بنابراین باید این هنر را حفظ و صیانت کنیم. وی اضافه کرد: باید تلاش کنیم این هنر اصیل را با ارتقای کیفیت، نوآوری در طراحی و نقشه، بهره‌گیری از خلاقیت‌های جدید و یافتن بازارها، زنده و پویا نگه داریم.

باید شرایطی فراهم شود که فرش‌بافان احساس کرامت شغلی داشته باشند؛ حقوق مناسب در یافت کنند، اضافه‌کاری آنان مورد توجه قرار گیرد و در مناسبت‌های مختلف از معیشت آن‌ها حمایت شود.

این افراد، عیال و خانواده حضرت رضا(ع) هستند و باید با نگاه تکریم و محبت با آنان رفتار کرد. تولیت آستان قدس رضوی گفت: همچنین باید برای شغل فرش بافی جذابیت ایجاد کنید تا نسل جوان به این هنر علاقه‌مند شود. تربیت فرش‌بافان جوان، توانمند و خلاق، یکی از ضرورت‌های آینده این صنعت است. اگر می‌خواهیم فرش دستباف ایرانی زنده بماند، باید هم از میراث گذشته صیانت کنیم و هم زمینه ورود نسل جدید به این عرصه را فراهم آوریم.

فرش دستباف یکی از جلوه‌های برجسته هنر و تمدن ایرانی است؛ هنری که خاستگاه آن ایران بوده و سپس به دیگر نقاط جهان راه یافته است. بنابراین باید این هنر را حفظ و صیانت کنیم

ارزشمند ایرانی را فراهم کنیم.

■ توجه ویژه به کارگران و فرش‌بافان

آیت‌الله مروی در بخش دیگری از سخنان خود به اهمیت توجه به نیروی انسانی، کارگران و فرش‌بافان اشاره و تأکید کرد: توجه به کارگران و فرش‌بافان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

با خلاقیت، برنامه‌ریزی و یافتن روش‌های جدید می‌توان راه‌هایی برای حضور در بازارهای جهانی پیدا کرد و دیوار تحریم‌ها را شکست.

وی اضافه کرد: در کنار بازارهای خارجی، نباید از بازار داخلی نیز غفلت کنیم. باید با طراحی شیوه‌های مناسب فروش، از جمله تسهیلات، فروش اقساطی و روش‌های متنوع عرضه، زمینه استفاده بیشتر مردم از این هنر

البته توجه به بازار، صادرات و فروش هیچ منافاتی با نگاه فرهنگی و تمدنی به فرش ندارد؛ بلکه اگر درست مدیریت شود، می‌تواند به‌عنوان نیروی محرک و پشتیبان، به حفظ و توسعه این هنر کمک کند.

وی فرش ماشینی را رقیبی جدی برای فرش دستباف معرفی کرد و در خصوص راه‌های رقابت، گفت: راه رقابت فرش دستباف با این رقیب، کاهش کیفیت و پایین آوردن ارزش هنر دستباف نیست؛ بلکه باید با حفظ اصالت، افزایش کیفیت، طراحی‌های جذاب و نوآورانه و شناخت نیازهای بازار جایگاه فرش ایرانی را تقویت کنیم. وی همچنین نسبت به اهمیت صادرات تأکید و بیان کرد: تحریم‌ها مسیر یافتن بازارهای جدید و توسعه صادرات را دشوار کرده است، اما نباید این موانع ما را متوقف کند.

گفت و گو

پروژه بزرگ تولید ۵هزار مترمربع فرش و ایجاد اشتغال برای هزار قالیباف جدید در شرکت فرش آستان قدس رضوی

گام بلند در بازآفرینی شاهکارهای تاریخی فرش ایران

شده و به دنبال تحقق آن هستیم. صادرات فرش ایران در سال‌های اخیر روند نزولی شدیدی را تجربه کرده و حجم صادرات در پنج سال گذشته به حدود یک‌دهم میزان پیشین کاهش یافته، اما شرکت فرش آستان قدس رضوی تلاش دارد در این بازار کوچک شده با تکیه بر مزیت‌های رقابتی خود در بازارهای هدف خارجی فرصت‌سازی کند و به تقویت جایگاه فرش ایرانی بپردازد.

■ بازبافی فرش‌های شاخص موزه‌ای

مدیرعامل شرکت فرش آستان قدس رضوی به تولیدات شاخص این شرکت اشاره کرد و گفت: از جمله فرش‌های شاخص تولید شده می‌توان به فرش‌های بزرگ پارچه در ابعاد ۱۲ در ۱۲ متر برای رواق‌های حرم مطهر و بافت یک فرش ۷۰ رجه که بازبافی طرحی قدیمی مربوط به دوره صفوی موجود در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن است اشاره کرد. ضمن آنکه چندین طرح موزه‌ای دیگر نیز در حال بازطراحی و بازآفرینی هستند و از دیگر نمونه‌های خاص می‌توان به فرش ضامن آهو اشاره کرد که تک‌فرشی منحصر به فرد با نقش مایه‌های مرتبط با حضرت رضا(ع) است. فرش‌های دیگری نیز بر اساس مینیاتورها و نگاره‌های دوره‌های ایلخانی و سلجوقی در حال بافت هستند که نقشه‌های آن‌ها بر پایه پژوهش روی نگاره‌های تاریخی استخراج شده است.

کارگر با اشاره به بافت فرش ایران جان در سال گذشته بیان کرد: این فرش حاوی نقشه ایران است که هر یک از استان‌های کشور را با نقشه فرش مشهور همان منطقه نمایش می‌دهد. طراحی این فرش پس از جنگ ۱۲روزه انجام شد و بافت آن به پایان رسید و همچنان نمونه‌های متعدد دیگری از این دست فرش‌های خاص تولید شده یا در مرحله بافت قرار دارند.

■ احیا و ترویج میراث کهن فرش ایرانی

وی در پایان یکی از اصول اساسی در تولیدات فرش آستان قدس رضوی را پایبندی به اصالت‌ها در طراحی نقوش و انتخاب رنگ‌ها معرفی و تأکید کرد: این اصالت به معنای تعهد به میراث هنری مکتب خراسان و به ویژه مکتب هرات است و بیشتر نقش مایه‌های نقوش و گل‌های به کار رفته یادآور مکتب هرات و خراسان هستند که نظیر آن‌ها در کاشی‌کاری معماری و آرایه‌های تزئینی منطقه دیده می‌شود و هدف شرکت در کنار حفظ کیفیت، احیای ویژگی‌های هنری بومی منطقه است که تلاش می‌کنیم بر مبنای آن به احیا و حفظ این هنر اصیل بپردازیم.

از جمله فرش‌های شاخص تولید شده می‌توان به فرش‌های بزرگ پارچه در ابعاد ۱۲ در ۱۲ متر برای رواق‌های حرم مطهر و بافت یک فرش ۷۰ رجه که بازبافی طرحی قدیمی مربوط به دوره صفوی موجود در موزه ویکتوریا و آلبرت لندن است اشاره کرد

و تولید فرش در انواع نقشه‌ها، رنگ‌بندی‌ها، ابعاد و رج‌شمارهای مختلف از درشت‌بافت تا ریزبافت برای بازارهایی غیر از حرم مطهر برنامه‌ریزی شده است.

وی در پاسخ به این پرسش که این شرکت چه بازارهای هدف صادراتی داشته است، توضیح داد: تا سال گذشته صادرات مستقیم فرش توسط شرکت انجام نشده و فروش خارجی عمدتاً به صورت غیرمستقیم یا صادرات چمدانی توسط تاجران، گردشگران و زائران خارجی بوده است که اقدام به خرید فرش می‌کردند یا برخی بازرگانان خارجی فرش‌ها را برای صادرات می‌خریدند، با این حال در برنامه‌های آینده شرکت به طور جدی ورود به عرصه صادرات مستقیم هدف‌گذاری

در رج‌شمارهای مختلف محقق کنند از دیگر پروژه‌های مهم این شرکت است.

■ فرصت‌سازی در بازار جهانی فرش دستباف

کارگر با اشاره به پیشینه فلسفه تأسیس این شرکت عنوان کرد: هر چند در ابتدا هدف نخست این شرکت تأمین فرش حرم مطهر بوده اما در سال‌های اخیر بازارهای داخلی و خارجی نیز مورد توجه قرار گرفته‌اند و بخش عمده‌ای از تولیدات برون‌سپاری که در خارج از کارگاه‌های متمرکز بافته می‌شوند برای عرضه در بازارهای مختلف در نظر گرفته شده‌اند، بر همین اساس بخش بازرگانی شرکت به شدت تقویت شده

فرش در قالب کارگاه‌های کوچک یا تولیدات خانگی فعالیت می‌کنند ضمن آنکه اعمال نظارت متمرکز بر تمامی مراحل تولید موجب شده محصولات از نظر کیفی در بالاترین سطح باشند و از بهترین پشم، بهترین مواد رنگ‌زا و مرغوب‌ترین مواد اولیه عاری از هر گونه تقلب یا خطای بافت استفاده شود. مدیرعامل شرکت فرش آستان قدس رضوی در تکمیل توضیحات خود با تأکید بر اهمیت اشتغال‌زایی افزود: این شرکت علاوه بر دو مجتمع تولیدی در مشهد و کاشمر دارای یک واحد بازرگانی و نمایشگاه دائمی در خیابان خسروی مشهد نیز هست و این واحد اقدام‌هایی را در زمینه برندسازی، افزایش کانال‌های توزیع و حضور در نمایشگاه‌های مختلف برای توسعه فعالیت‌های خود آغاز کرده تا بازارهای جدیدتری را برای حدود ۴۵۰قالیباف در دو کارگاه اصلی شرکت و بیش از ۳۰۰۰قالیباف در کارگاه‌های برون‌سپاری در استان‌های مختلف تعریف کند. به گفته وی پروژه بزرگ و ویژه با هدف‌گذاری اشتغال‌زایی که بر اساس آن به زودی هزار قالیباف جدید در مناطق مستعد ۱۱ استان کشور مشغول به کار خواهند شد تا تولید بیش از ۵هزار مترمربع فرش را

طاهره فجر داودلی | شرکت فرش آستان قدس

رضوی در ابتدای دهه ۶۰ با هدف اشتغال‌زایی در حوزه قالی‌بافی و تأمین فرش‌های دستباف نفیس برای حرم مطهر امام رضا(ع) تأسیس شد. پیش از تأسیس این شرکت فرش‌های حرم مطهر معمولاً از محل وقف یا نذورات تأمین می‌شد و پیش‌بینی خاصی برای زمان فرسودگی و نیاز به جایگزینی آن‌ها وجود نداشت. از سوی دیگر با توجه به طرح‌های توسعه حرم مطهر پس از انقلاب اسلامی و تصمیم برای ساخت رواق‌های جدید نیاز به مجموعه‌ای منسجم برای تأمین فرش‌های مناسب احساس می‌شد، بر این اساس این شرکت با رویکرد ایجاد اشتغال، تأمین فرش‌های مورد نیاز حرم مطهر و حفظ میراث کهن فرش دستباف ایرانی شکل گرفت و اکنون حدود ۴۵سال است که به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

■ ساختار متمرکز تولید، عاملی برای حفظ کیفیت و اصالت فرش

مدیرعامل شرکت فرش آستان قدس رضوی ضمن بیان این مطلب در گفت‌وگو با خبرنگار ما درباره ساختار کارگاهی و زنجیره تولید متمرکز این شرکت گفت: مجتمع مرکزی شرکت در منطقه کنه‌بیس‌ت در شرق مشهد واقع شده و شعبه دوم شرکت در شهرستان کاشمر دایر است؛ چرا که مشهد و کاشمر دو قطب اصلی فرش بافی در استان خراسان رضوی به شمار می‌روند و در حال حاضر هر دو شعبه وظیفه تأمین فرش‌های حرم مطهر را بر عهده دارند.

حمید کارگر یکی از ویژگی‌های بارز این مجموعه را تمرکز بر تمام حلقه‌های زنجیره تأمین فرش دستباف دانست و عنوان کرد: تمام حلقه‌های مورد نیاز در فرایند بافت فرش در کنار یکدیگر قرار دارند، به طوری که واحدهای طراحی، بافت، رنگ‌رزی، پرداخت تکمیل و قالی‌شویی به صورت متمرکز در مجموعه فعالیت می‌کنند و فرایند رنگ‌رزی در این شرکت به طور کامل با استفاده از رنگینه‌های گیاهی و طبیعی انجام می‌شود و باید گفت رنگ‌های شیمیایی هیچ جایگاهی در این فرایند ندارند.

وی بهره‌گیری از دارهای فلزی بزرگ را از ویژگی‌های منحصر به فرد دیگر این شرکت معرفی کرد و ادامه داد: در شرکت فرش آستان قدس رضوی متناسب با نیاز صحن‌ها و رواق‌های حرم مطهر به فرش‌های بزرگ پارچه دارهای بزرگی برای این منظور تعبیه شده و وجود دارهای فلزی بزرگ امکان تولید فرش‌های بزرگ پارچه را فراهم می‌کند و این یک مزیت اساسی است زیرا بیشتر تولیدکنندگان

